

SZÁZ ÉVES AZ ELSŐ MAGYAR TURISTA SZÖVETSÉG

2013. november 30-án sok száz ember jött össze ünnepelni az Olasz Kultúrintézetben, az Országgyűlés Képviselőházának egykori székhelyén. Száz évvel ezelőtt ugyanezen a napon és ugyanezen a helyen alakult meg a Magyar Turista Szövetség. Az ünnepség rendezője a Magyar Természetjáró Szövetség volt, amely az 1987-ben létrehozott Magyar Természetbarát Szövetség jogutódja, az 1913-ban létrehozott Magyar Turista Szövetség utódja és az 1873-ban alakult természetjáró szervezetek hagyományainak folytatója és ápolója.

Az első szövetség megalakulásának előzményeihez tartozik, hogy 1873. augusztus 10-én alakult meg Tátrafüreden – a hasonló egyesületek sorában világviszonylatban hetedikként – az első hazai turistaszervezet, a Magyarországi Kárpátegylet (az 1881-es névváltoztatás után Magyarországi Kárpátegyesület). A turistaság terjedésével fokozódó igényeknek megfelelően ezt követően sorra alakultak a hasonló célból létrejövő egyesületek.

Viszonylag hamar felmerült az a gondolat, hogy az erők szétforgácsolódása megszűnjön, és szövetségbe tömörülve képviseljék az érdekeiket. A millenniumi kiállítás országos bizottságának elnöke egy turista kongresszus megszervezésére kérte fel a nagyobb hazai turistaegyesületeket, melynek eredményeként 1896. augusztus 18-i kezdettel tervezték megtartani az eseményt, melyre érdektelenség miatt végül nem került sor.

Teltek az évek, jött egy újabb nemzedék, melynek tagjai között ismét felvetődött a gondolat egy érdekeiket védő szövetség megalakítására. 1913 májusában a Turistaság és Alpinizmus szerkesztősége körlevelet intézett 20 hazai turistaszervezethez, melyben véleményüket kérte a Magyar Turista Szövetség megalakulásához. A beérkezett válaszok alapján kezdték meg a megalakulás előkészítését. A munka eredményeként végül november 29-én este ünnepélyes szónoklattal nyitották meg az Országos Turista Nagygyűlést a régi Képviselőház nagytermében. 45 hazai turistaegyesület és -osztály, valamint más célú sportegyesület turista-osztályának 122 küldöttje jelent meg a jeles eseményen, 11 662 turista képviselőjében. Másnap, november 30-án hosszas vitát követően este hét órakor Münnich Kálmán, a rendezvény társelnökének indítványára a közgyűlés kimondta a Magyar Turista Szövetség megalakulását, majd a jelölés után titkos szavazással egyhangúlag megválasztották a szövetség tisztségviselőit. Az elnök gróf Teleki Sándor, az ügyvezető elnök pedig dr. Thirring Gusztáv lett.

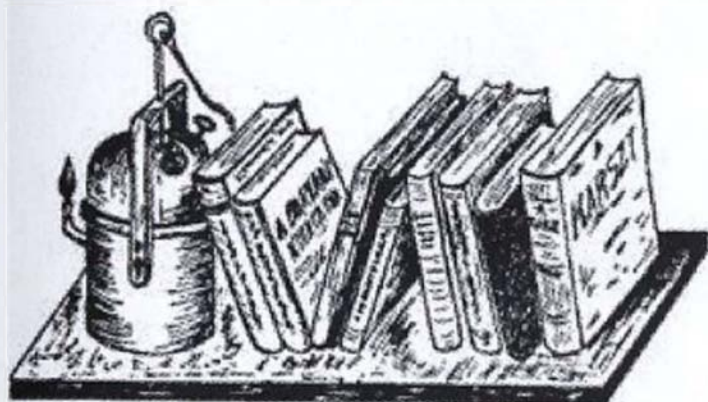
Az alapításban résztvevő egyesületek képviselői

Az azóta eltelt 100 év alatt 8 féle néven létezett az országos szövetség, volt amelyik 4 és fél hónapig működött, de többször előfordult, hogy 30 évig is fennálltak ezek a szövetségek. Az Olasz Kultúrintézetben erre a száz évre emlékeztek az ünnepség résztvevői, akik között jelen voltak az MTSZ egykori vezetői közül többen (a volt elnökök közül Rakonczay Zoltán és Szabó Imre), valamint a jelenlegi vezetőség mellett a Kormány több képviselője is.

Garancsi István, az MTSZ jelenlegi elnökének üdvözlő szavai után a Kormány képviseletében Simicskó István és Illés Zoltán államtitkárok köszöntötték a születésnapját ünneplő Szövetséget. Ezt követően Jung László, a Magyar Fejlesztési Bank agrár és turisztikai témáért felelős ügyvezető igazgatója beszélt a jelen feladatairól. Thuróczy Lajos, az MTSZ tiszteletbeli elnöke beszédében az elmúlt évszázad történéseit foglalta össze. Győri Tamás József, az MTSZ igazgatója a Szövetség jelenlegi és jövőbeni terveit mutatta be. Következtek a külföldi társszervek és a cserkészek köszöntői. Az Európai Gyalogos Túrázók Szövetségének elnökasszonya, Kris Nielsen levélben köszöntötte az ünnepség résztvevőit, majd a Szlovák Turista Klub elnöke lépett a mikrofonhoz. A Magyar Cserkész Szövetség elnökségének üdvözlését Sztrakay Ferenc Balázs tolmácsolta. Lomniczi Gergely, az Országos Erdészeti Egyesület főtitkára „Erdészek a turistákért” címmel mutatta be a szervezetek közti kapcsolatot, ezután Ugron Ákos Gábor, a Vidékfejlesztési Minisztérium nemzeti parkokkal foglalkozó főosztályvezetője előadása következett.

Végezetül az MTSZ elnöke emléklapot adott át azon egyesületek képviselőinek, amelyek a 100 évvel ezelőtti alapításban részt vettek és ma is léteznek. Emléklapot kapott: a Mecsek Egyesület, a Magyar Természetbarátok Turista Egyesülete, a Magyar Turista Egyesület és a Magyarországi Kárpát Egyesület.

Hegedűs Gyula

A SZPELEOLÓGUS KÖNYVESPOLCA

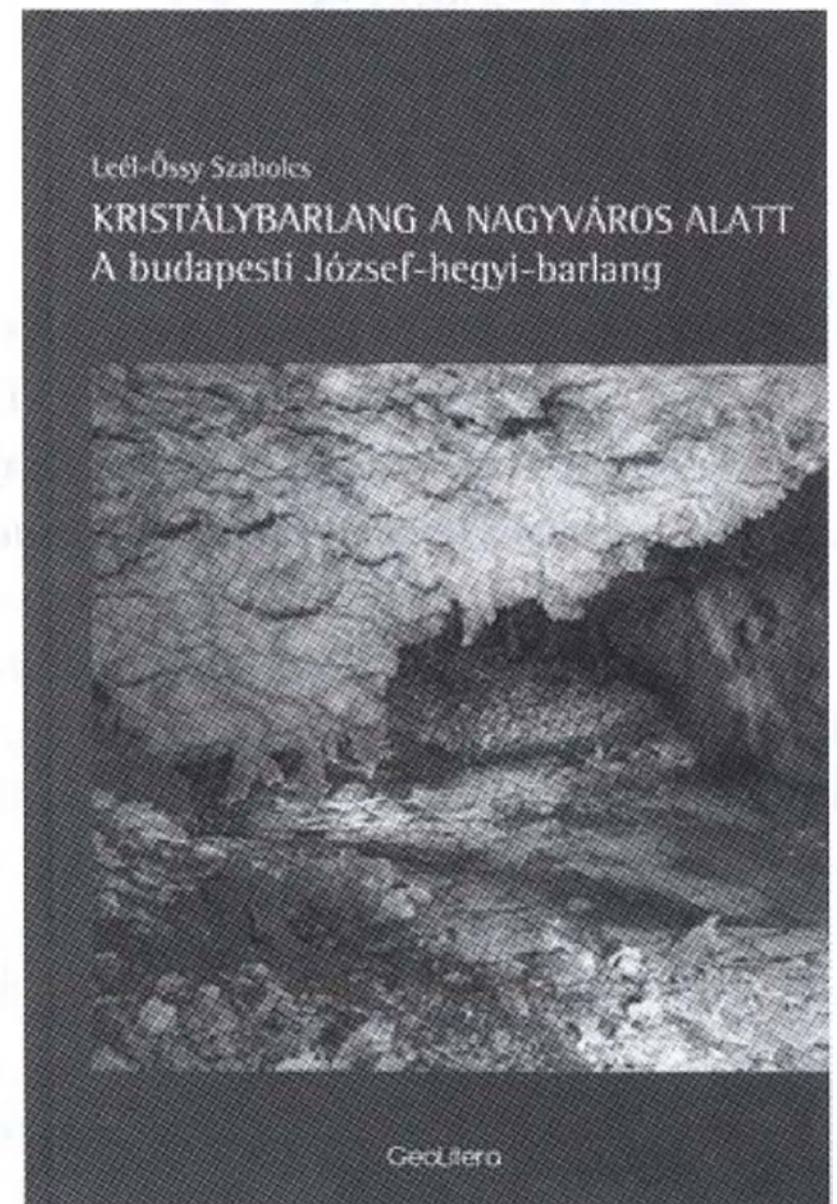
KRISTÁLYBARLANG A NAGYVÁROS ALATT. A BUDAPESTI JÓZSEF-HEGYI-BARLANG

Szerző: Leél-Őssy Szabolcs

Kiadó: GeoLitera Szeged, 2014.

Régi (30 éves) adósságát törlesztette ezzel a könyvvel a szerző, aki a barlang feltárásának – Adamkó Péterrel együtt – egyik kutatásvezetője volt, és geológus kutatói tevékenységének középpontjában is évtizedek óta ennek a barlangnak és a budai rokon barlangoknak a vizsgálata áll. Érdeemes volt azonban várni, mert a kivételesen szép barlangról egy kivételesen szép kiállítású kiadványt jelen-tetett meg a Szegedi Egyetem a Geolitera sorozatában, a szerkesztő Pál Molnár Elemér professzornak köszönhetően.

A Janus-arcú könyv szakmai részében közérthetően foglalja össze mindazt, amit a termálkarsztos barlangok keletkezésének körülményeiről tudunk – felhasználva a legkorszerűbb külföldi monográfiák megállapításait.

Helyszíni mérések és vizsgálatok, valamint hosszas és szerteágazó anyagvizsgálatok alapján ismerteti a Rózsadomb földtani felépítését és tektonikai viszonyait, a barlang formakincsét és ásványkiválásait. Ez az első olyan könyv Magyarországon, amely hitelt érdemlően bizonyítja (saját vizsgálatok alapján) egy barlang korát. Kísérleteik alapján kitér a barlang és környékének hidrogeológiai viszonyaira is, építésföldtani és természetvédelmi kérdésekre is.

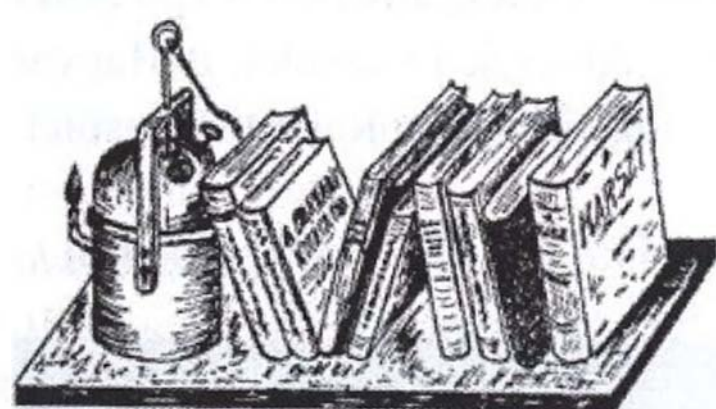
A könyv népszerűsítő részében – Adamkó Péter társszerzősége mellett – részletesen és olvasmányosan ismerteti a felfedezés körülményeit, még az egyes barlangszakaszok elnevezéseinek eredetét is.

Dicséretes módon kiemeli kutatótársai munkáját, és módot talál arra is, hogy a József-hegyi-barlanghoz, ill. környékéhez kötődő, azzal foglalkozó szakemberek rövid életrajzát is közkinccsé tegye.

A Bosted házaspár, Daniel Chailloux, Philip Crochet, Czájlik István, Egri Csaba, Hegedűs András, Kovács Richárd, Michel Renda és mások művészi értékű képein keresztül az is megismerheti a barlang csodálatos kiválásait, formakincsét, akinek nem volt módja oda lejutni. Sőt, öt képzeletbeli barlangtúra leírásával mindannyian megismerhetjük a barlang legszebb részeit.

Az album alakú, kiemelkedő színvonalú könyv nem hiányozhat egyetlen magyar barlangkutató és hazánk természeti szépségei iránt érdeklődő természetbarát könyvespolcáról sem!

Bartha László

A SZPELEOLÓGUS KÖNYVESPOLCA

A BARADLA–DOMICA-BARLANGRENDSZER A BARLANG, AMELY ÖSSZEKÖT

Szerkesztők: Gruber Péter és Gaál Lajos

Kiadó: Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, 2014.

A magyar és a szlovák határon átnyúló Baradla–Domica-barlangrendszer mindkét országban a legismertebb és legjelentősebb barlangok közé tartozik. A Baradla és a Domica értékei számos tudományos és ismeretterjesztő munka tárgyát képezték. Ezek zömmel a nagyközönség számára nehezen hozzáférhető szaklapokban, folyóiratokban jelentek meg. A két barlang leírása kisebb-nagyobb részletességgel megtalálható több monográfiában, úti beszámolóban, lexikonban, azonban a róluk szóló önálló kötetek már ritkábbak. A két összefüggő barlang együttes monográfiája azonban mostanáig nem jelent meg. Az elkészült könyv 32 szerző munkájának eredménye, mely 512 oldalon ismerteti páratlan barlangtani kincsünk értékeit. A bőséges irodalmi hivatkozás bemutatja a két ország tudományos munkásságát a barlangrendszer megismerésének életében. A könyv szerkesztése során elsődleges szempont volt a bőséges fénykép és ábra felhasználása, mely szemléletessé teszi a leírtakat.

A kötet a Magyarország-Szlovákia Határon Átnyúló Együttműködési Program 2007–2013 támogatásával 300 példányban jelent meg magyar és szlovák nyelven egyaránt.

Adamkó Péter

